

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Правни основ за доношење Уредбе о критеријумима за расподелу средстава из буџета Републике Србије за финансирање рада националних савета националних мањина (у даљем тексту: „Уредба“) садржан је у члану 115. став 5. Закона о националним саветима националних мањина („Службени гласник РС“, бр.72/09, 20/14-УС, 55/14 и 47/18), којим је прописано да Влада ближе уређује критеријуме за расподелу средстава из буџета Републике Србије за финансирање делатности националних савета националних мањина и у члану 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08 и 16/11) којим је одређено да Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Законом о националним саветима националних мањина („Службени гласник РС“, бр.72/2009, 20/2014 - одлука УС и 55/2014) и тренутно важећом Уредбом о критеријумима за расподелу средстава за финансирање рада националних савета националних мањина („Службени гласник РС“ бр. 8/2019), утврђено је да се средства из буџета Републике Србије за финансирање рада националних савета националних мањина распоређују тако да се 30% средстава распоређује у једнаким износима свим регистрованим националним саветима националних мањина у Републици Србији, а остатак средстава (70%) сразмерно броју припадника одређене националне мањине коју национални савет представља према резултатима последњег пописа становништва, као и укупном броју установа, фондација и привредних друштава чији је оснивач или суоснивач национални савет или чија су оснивачка права делимично или у целини пренета на национални савет.

Применом утврђених критеријума за расподелу средстава из буџета Републике Србије за финансирање рада националних савета националних мањина који су уписани у Регистар националних савета констатовано је да би код великог броја националних савета националних мањина дошло до значајног умањења средстава, до нивоа којим би им био онемогућен несметани рад и вршење поверених јавних овлашћења. Осим тога, важећом уредбом нису утврђени критеријуми, односно начин расподеле средстава за финансирање рада националних савета у години када се, након спроведених избора, по први пут уписују у Регистар националних савета. Након спроведених редовних избора за чланове националних савета 13. новембра 2022. године конституисан је Национални савет горанске националне мањина, који је први пут уписан у Регистар националних савета 23. децембра 2022. године.

Из наведених разлога предлаже се доношење ове уредбе.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога уредбе, утврђено је да се уредбом уређују критеријуми за расподелу средстава из буџета Републике Србије за финансирање рада националних савета националних мањина који су уписани у Регистар националних савета.

Чланом 2. Предлога уредбе, уређује се структура расподеле средстава. Ставом 1. овог члана, утврђено је да се средства из буџета Републике Србије за финансирање рада националних савета националних мањина распоређују тако да се 30% средстава распоређује у једнаким износима свим националним саветима националних мањина у Републици Србији који су уписани у Регистар националних савета, а остатак средстава 70% сразмерно: 1) броју припадника одређене националне мањине коју национални савет представља према резултатима последњег пописа становништва, 2) укупном броју установа, фондација и привредних друштава чији је оснивач или суоснивач национални савет или чија су оснивачка права делимично или у целини пренета на национални савет и која обављају делатност у области културе, образовања, обавештавања и службене употребе језика и писма. Ставом 2. истог члана предвиђено је да се остатак средстава 70% из става 1. овог члана распоређује на следећи начин: први део остатка средстава, 50% распоређује се националним саветима сразмерно процентуалној заступљености припадника националне мањине коју национални савет представља у односу на укупан број припадника националних мањина које имају регистрован национални савет; други део остатка средстава, 50% распоређује се националним саветима сразмерно броју установа, фондација и привредних друштава чији су оснивачи или суоснивачи национални савети или чија су оснивачка права делимично или у целини на њих пренета и која обављају делатност у области културе, образовања, обавештавања и службене употребе језика и писма.

Чланом 3. Предлога уредбе, уређују се критеријуми за расподелу средстава, тако да се предвиђа да установе, фондације и привредна друштва која су од значаја за расподелу средстава за финансирање рада националних савета из буџета Републике Србије морају испуњавати следеће критеријуме:

1) да су им оснивачи или суоснивачи национални савети или да су оснивачка права на њима у целини или делимично пренета на национални савет;

2) да обављањем своје делатности доприносе:

- у области културе: стварању услова за неговање, очување и развој културе и уметности националне мањине; представљању културних добара од изузетног значаја за националну мањину; неговању и подстицању народног стваралаштва националне мањине; заштити и презентацији фолклорног наслеђа националне мањине; очувању, неговању, подстицању и развоју књижевног, драмског, сценског, музичког и ликовног стваралаштва и организовању меморијала, фестивала, јубиларних манифестација, уметничких колонија, кампова и сл. од значаја за националну мањину; очувању и неговању народних обичаја и старих заната од значаја за националну мањину; неговању и развоју аматеризма и ансамбала од значаја за националну мањину, очувању и неговању језика и писма националне мањине, као и остваривању других делатности од значаја за културу националне мањине;

-у области образовања: остваривању предшколског, основног и средњег образовања од значаја за националну мањину (на језику националне мањине, двојезично или кроз изучавање језика са елементима националне културе);

- у области обавештавања: обезбеђивању информисања на језику и писму националне мањине путем штампаних медија (издавање дневних, недељних, двонедељних, месечних, тромесечних, више месечних или годишњих листова), електронских медија (емитовање радио или телевизијских програма), односно интернет медија;

- у области службене употребе језика и писама: унапређењу службене употребе језика и писама.

Чланом 4. Предлога уредбе утврђује се документација коју су национални савети обавезни да доставе у поступку расподеле средстава. Ставом 1. овог члана прописано је да су национални савети у поступку расподеле средстава дужни да своје предлоге за доделу средстава за наредну годину доставе до 1. октобра текуће године. Ставом 2. прописано је да уз предлог из става 1. овог члана, национални савет доставља и документацију и акте којима се доказује испуњеност критеријума за расподелу средстава из члана 3. ове уредбе. Ставом 3. прописано је да предлог мора бити потписан од стране председника националног савета, односно другог одговорног лица у складу са законом.

Чланом 5. Предлога уредбе утврђена је обавеза наменског коришћења, тако да је прописано да су национални савети у обавези да додељена средства наменски користе, у складу са законом.

Чланом 6. Предлога уредбе прописано је да одлуку о висини средстава која се додељују за сваки национални савет доноси буџетски корисник код кога су опредељена средства у буџету за финансирање националних савета, у складу са законом.

Чланом 7. Предлога уредбе предвиђене су прелазне одредбе. Ставом 1. прописано је да ће се средства из буџета Републике Србије за финансирање рада националних савета за 2023. годину исплаћивати у износима који су опредељени на нивоу месечне квоте за 2022. годину, док ће се средства за финансирање рада националних савета који су по први пут 2022. године уписани у Регистар националних савета исплаћивати на нивоу месечне квоте у висини једнаких износа који се у складу са Законом додељују свим националним саветима у 2023. години. Ставом 2. истог члана предвиђено је да се наведена средства из става 1. овог члана увећавају у линеарном износу за 17% свим националним саветима уписаним у Регистар националних савета, а у складу са обезбеђеним средствима Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину, у оквиру раздела буџетског корисника код кога су опредељена средства у буџету за финансирање рада националних савета.

Чланом 8. Предлога уредбе предвиђен је престанак важења претходног прописа, односно да даном ступања на снагу ове уредбе престаје да важи Уредба о поступку расподеле средстава из буџета Републике Србије за финансирање рада националних савета националних мањина („Службени гласник РС“, број 8/19).

Чланом 9. Предлога уредбе прописано је ступање на снагу ове уредбе, тако да она ступа на снагу у року од 8 дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УРЕДБЕ

Средства за спровођење ове уредбе у износу од 295.000.000 динара обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, број 138/22),

на разделу 33 - Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог Програм 1001 Унапређење и заштита људских и мањинских прва и слобода, Програмска активност 0007 Унапређење положаја националних мањина, функција 110 Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови и спољни послови, а у наредним годинама средства ће бити планирана у складу са лимитима које Министарство финансија утврђује за Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у поступку доношења Закона о буџету Републике Србије.